ԺԳ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 65 | ՈՒՐԲԱԹ, 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1899 | 28 ՐԼՃԼԳ. 1317 | 19 ԹՐԵՐԻՆԻ ՄԱՆԻ, 1315 | 1 ԴԵԿՏ. 1899 (Ն. Տ.)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 70 ղրշ. / Վեցամսեայ 35 „
Գաւառներու համար { Տարեկան 90 „ / Վեցամսեայ 45 „ / Եռամսեայ 23 „
Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր. / Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ոեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել Տնօրինութեան:

ԾԱՂԻԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

«زاغك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته
مطبعه و اداره‌خانه‌سى
غلطه‌ده حمدى پاشا خان

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Համտի-բաշա խան

Rédaction du Journal Arménien „DZAGHIK“ Galata, Pérchémbé-Bazar Hamdi-Pacha Han

10 ՓԱՐԱ | ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՍԱԳԱԵԱՆ | 10 ՓԱՐԱ

Ո՞Վ Է ՏԷՐԸ

Աղօթամրմունջներու չառաւիղ, դրամոտ ու Նարեկաշունչ, «յորովայնէ ընտրեալի» մը պայազատ Ց. Դ. Մրմրեանի «Բիւզանդիոն»ի «Բանասիրական»ի բաժնին մէջ հրատարակած «Հայ ամիրաներու» կարդը, քովիկը փունջ մը երբեմնի դրագէտներ ու բանասէրներ տեսանք։ Երկու հեղինակներ մանաւանդ (Առաքել) Սէրէնճի ու Դէօրդ Դալէր Գալլիկոն պահ մը ընթերցմանս թելը խլեցին։ Վերյիշում մ'ունեցայ. առնօք զգացած դառնութիւնս աչքիս առջեւ ցցուեցաւ։ Այս երկու վաստակաւորին երկերը մեր դրավաճառներէն գնելու համար՝ շատ դժուարութիւն կրած եմ՝ չափազանց սուղ դին պահանջելով, թէեւ իրենք ժանկեկ գնած են կամ բոլորովին բան մը չեն վճարած ուրիշի մը։ Ընթերցողը քնական է որ հարցնէ։ Ինչ հարկ կայ յիշել Առաքել Սիւնեցւոյ տաղաչափեալ «Ադամ-դրքի» ու Դէօրդ Դալիր Գալլիթեանի «Պարսկերէն Բառդրքի» գնելու պարագան, եւ պարապ տեղը մեղ զլաղեցնել։ Ինչերնուս պէտք, չխորհէիր, կամ «ճարպիկ վրթէր» ու ժանկեկ առնէիր։ Այո, կը խոստովանիմ թէ հակառակ ծննդավայրիս հռչակուած ճարպիկութեան, շատ անգամ կ'անճրկիմ, կը խարուիմ։ Ամէն մարդ իր տկար կողմը ունի։ Մի մեղադրէք զիս։ Մեղադրանքի բաժինը սա խարողներուն հանեցէք որ ոչ-հելլ չահէն +եչ կ'զդան. անբարոյականութիւն։ Եւ քանի որ խարել մը կայ գործին մէջ, այսօր ինծի է, վաղն ալ քեզի։ Եւ քանի որ զիս կը՞ խարեն, քեզ ալ կը խարեն. եկուր մի՛ մեղադրիր զիս, ձեռք ձեռքի տանք, դարման մը խորհինք ու սա դրավաճառներուն հաւէն դանք, մանաւանդ որ ծախածնին շատ անգամ իրենց սեպհականութիւնն ալ չէ։

Հրապարակի վրայ եթէ կայ տպրանք մը որ տէր, տիրական չունի, հանողը վրան կը նստի, կ'իւրացնէ, ան ալ դրավաճառներուն գիրքերն են։ Իրաւ է կան դրատուներ որոնց սեփականութիւնը կը կազմեն, իրենց ծախքովը տպագրուած են խել մը գիրքեր, սակայն 80 % մեռած-դացած հեղինակներու աշխատութեանց քրտինքներն են որ այդ դրատունները ձգուած են՝ ծախուելու համար։ Հիմա ո՞վ հարցնող կայ, ո՞վ փնտռող։ Գոնէ յանձնորդին ամանեկ ծախէին։ Ան ալ չեն ըներ։ Բանի՛ քանի՛ հեղինակներ իրենց աչքին լոյսը թափած, գիշերներն անքուն մնացած, յաճախ իրենց բերնէն չորսրակ հացին ալ քաշած հանած են՝ քանի մը ղրուշ բարդելով՝ իրենց երկասիրութիւնը տպագրելու համար որ գոնէ տպագրային, ծերութեան, հայկն փարան անով հայթայթեն, մարդու կարօտ չըլլան, եւ կամ գոնէ իրենց մահուընէ ետք, ընտանիքնին քիչ չատ ապրելու միջոց մը ունենան։ Ինթագրենք որ իրենց ու դրավաճառին միջեւ պայմանագիր մը կնքուած է հարիւրէն տասնմէկ բան մը վճարելու իրենց հեղինակութեան վարձք կամ իրենց գրքին տէրը։ Հեղինակը կը մեռնի։ Հանգուցեալին կինը, երբ պարարտ գրամ, եթէ ան ալ կայ, տպատի ու հին թուղթերու ծրարը քակելով՝ այդ պայմանագրին հանդիպի, բնական է որ իրրեւ թէ գոնձ մը գտած, չունչը դրավաճառին խանութը առնէ։ Գրավաճառները, գիտենք, ըզ պիտի կարդան խեղճ կնկան գլխուն, ծախուեցաւ, չծախուեցաւ, նայէ գրքերը գեռ դարակներու մէջ կը մնան եւն։ Սուտ են, խաթուններ, տուտուներ, աչքերնիդ չորս բացէք, համրեկ տուէք գրքերը։ Գրավաճառներուն բերնին մէջ սովորական բանաձեւեր որոնցմէ հէդ որբեւայրին խաբուած՝ ետ կը դառնայ թախծադին։ Քիչ մը ետք անանկ պատահի որ յաճախորդ մը երթայ այդ գրավաճառին խանութը ու այդ այրի կնոջ ամուսնոյն գրքէն օրինակ մը ուզէ։ Սակաւաթիւ օրինակ կայ, պիտի պատասխանէ։ Արդէն գիտէք որ այս պարագային կրկնապատիկ (սուտ, եռապատիկ, քառապատիկ, հնդապատիկ զին կը պահանջէ) զին պիտի վճարէք։ Ցաճախորդը, ինչ ընէ, պէտք ունի, կը ցնծայ ըսատակը, կ'առնէ ու կը մնկնի։

Արդ, բաղդատեցէք անցած դարձածը։ Սա գրավաճառներն անարարոյական չէ՞ք զտներ. ըսէք, կ'ապաչեմ. Աստուծոյ սիրոյն։ Բացի Վենետիկ, Վիեննա, Երուսաղէմ ու Էջմիածին տպագրուած գրքերէն, 50, 60, 100 տարի առաջ հրատարակուածներն ամենէս իւրացուցած են մեր գրավաճառները կամ իրենց նախորդները։ Ինչ չատ հեռուներն երթամ։ Ցիշենք միայն երջանկայիշատակ Հ. Սերովբէ Վ. Տէրվիշեանի «Հնդեւրոպական նախալեզու»լեզուաբանական բազմաշատ ուսումնասիրութիւնը որ Արիկ էֆ. Ունճեանի ծախքով տպագրուած կ'երեւայ։ Հիմայ ո՞վ է տասը տէրը. ո՞չ ասպաքէն գրավաճառները։ Հաւատացէք որ գրավաճառներն այդ գրքերը մեծ մասամբ սեպհականացուցած են առանց դրամ վճարելու։ Լուսահոգի հեղինակն իր կենդանութեան՝ տարեր ձգեր է գրատուները. մահուընէն ետքն ալ հարցնող վնտռող չէ եղած դժբախտաբար։ Բայց բարեբախտութիւն մը սա մեր գրավաճառներուն։ (Աֆ կ'ընէք, բերանիս չատ այրած է, ասչափ ալ չըսե՞նք)։ Հ. Տէրվիշեան Վիեննայի նախկին միաբաններէն էր. չեմ կարծեր որ Վիեննացիները իրենց սովորական ճարպիկութեամբ ժամանակին արթուն դտնուած ու տիրացած ըլլան Հ. Տէրվիշեանի այս երկասիրութեան։ Չեմ ալ կարծեր որ իր պարագաները օր մը օրանց գրավաճառներէն հաշիւ պահանջած ըլլան։ Եթէ ուզէք, ասոր նման հարիւրաւոր օրինակ կրնամ բերել։

Հապա ի՞նչ ընելու է՝ գրավաճառներուն այս գեղծումներուն առաջն առնելու համար։ Բան մը պիտի առաջարկեմ, եւ սակայն կը դեղեւիմ, ըսե՞մ թէ չըսեմ. առաջարկս պիտի իրագործուի՞, բանաւոր պիտի դատուի՞։ Զելլե՛ն ըսեն թէ ֆաբաթէ մըն է. հիմակուան ճանչնցո՛ն-հո՛-ներն ալ խենդ-մենդ բաներ կ'ըսեն։ Աղգ. Պատրիարքարանը պաշտպան կանգնելու է մեռած-դացածներուն երկասիրութեան. ծախելու, վերտին տպագրելու իրաւունքն իրեն վերապահելու է, եթէ ատոնք տէրտիրական չունին։ Ի՞նչ իրաւունքով հրատարակիչ մը ելլէ Նախնեաց գրքերէն արպագրէ ու չահագործէ, ան ալ սուղ գնով։ Ի՞նչ իրաւունքով «Նարեկ», «Մաղմոս», «Ժամագիրք», «Տոնակարգ», «Աւագ-Շաբաթու կարգ» եւայլն անհատներու կողմէ չահագործուին։ Ո՞րուն մալը ո՞րուն կուտաք կոր։ Մեր նախնեաց երկասիրութիւնները Աղգին են, եւ քանի որ Աղգին են, ատանց Պատրիարքարանի գիտակցութեան, հաւանութեան, ոչ մէկերնիս իրաւունք ունի նախնեաց երկասիրութիւնները հրատարակելու։ Հրատարակենք, բայց պայմանաւ որ իբր հեղինակութեան վարձք Աղգին, այն է Աղգ. Պատրիարքարանի բաժին մը հանենք։ Աղգ. Պատրիարքարանը, կրօն. ժողովը իր իրաւասութեան սահմանին մէջ, Եկեղեց. գրքի մը տպագրութիւնը արգիլած ժամանակ, Հրատարակիչէն բան մը պահանջելու է, եւ այդ գումարը յատկացնելու է կամ Աղգ. Հիւանդանոցի, կամ Որբանոցի մը եւ կամ աղքատիկ դպրոցի մը։ Նոյն իսկ Միաբանութիւններն ալ այն պայմանով կարդուելու են Աղգ. Հոգեւոր իշխանութեան հետ։ Վա՛յ, ի՞նչ կ'ըսեմ, նորէն Վենետկեցոց գլխուն փորձանք հանեցինք։ Մուրատ-Ռափայէլեան կոակէն վազ չանցնելէ զատ, հիմայ եկեր չահարաժին մըն ալ կ'ուզեն։ Իրենց տպագրած նախնեաց գրքերէն։ Իզմէ աւելի ձեղ սիրող չըլլայ, յարգելի Վենետիկցիներ, բայց գործին այնպէս բերաւ որ ձեղ ալ յիշեմ։ Նորէն հանե՞մ, նորէն կ'ըսե՞մ։

Ս. Պատրիարք Հայրն այս տարուան Հիւանդանոցի ընդարձակ օրացոյցին (թէեւ ցարդ պատիւ չունեցանք տեսնելու, թող որ ամէնէն աւելի մենք էինք որ քանիցս յանձնարարեցինք ազգայիններու, հաղարաւոր պատուպարեաններու նպաստ մը ըլլալու համար, օրինակ մը գնել ատկէ,) մեծ խնամք տարած է, պէտք եղած անձերու յանձնարարած է ճոխութեան մասին՝ Հիւանդանոցին, նախորդ տարիներէն աւելի, հասոյթ մը գոյանալու նպատակաւ։ Օրացոյցէն զատ «Ջրի պէս ծախուած» եկեղեցական գրքեր, պրակներ ալ կան։ Օրացոյցի մասին կատարուած կարգադրութիւնները կրնանք ընել նաեւ ատոնց համար ալ։ Դէ՞ջ կ'ըլլայ մինթէ։ Փոյթս չէ թէ այդպիսի գրքեր չահագործողներու ձեռքն իյնալու ըլլամ, զիս բզիկ բզիկ պիտի ընեն։

Դ. Խ.

ԷՋ ՄԸ

ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

Տասնեակ մը տարիներ առաջ, եթէ չեմ սխալիր, Շաբաթ օր մըն էր։ Զտեսի այն հեռաքրքրութեամբ, որ ամէնէն յատկանշական կողմն է զեղացի մանուկներու բարքին, խմբուլին հաւաքուած էինք Պարտիզակի մեծ պողոտային մօտ, ժայռի մը ներքեւ. կ'սպասէինք։ Այդ օրը Վենետիկցի վարդապետներ պիտի գային մեր գեղը, Մխիթարեան վանքի մը հիմնարկէքը կատարելու համար։ Դպրոցին մէջ կամ դրքերու վրայ՝ շատ լսած կամ տեսած էիք այդ կրօնաւորներուն անունները իրենց ուսումնականի համբաւը կանուխէն կախարդած էր մեր մանուկ հոգիները. ասոր համար մեր սպասումը անձկայրեաց տենդ մը ունէր իր մէջն։ Եւ տեսա եկան, բարեբախտաբար ո՛չ շատ ուշ. գլխարկաւոր սեւազգեստներ, տանէն աւելի, ծեր, ժպտերես, ամէնքն ալ կայտառ երիտասարդներ։

Յաջորդ օրը, ամենահոծ բազմութեան մը մէջ, կատարուեցաւ հիմնարկէքը։ Պարտիզակցին ներկայ էր, կարելի է ըսել՝ ամբողջութեամբ. կարգացուեցաւ ուղերձներ, պաշտօնագրեր, օրհնութիւններ եւ շարականներ, որոնք կարծես նուիրագործումներն էին միայն մեր եկեղեցւոյ աղօթքներուն եւ նուագներուն։ Ու մեր ազգ. ըզգացումները, այդ բոպէին իսկ, պաղեցան այդ դաղջ հանդէսին որ մեր վրայ ա՛լ տեսարանի հրապոյրովը միայն կրնար ազդել։ Եւ սակայն գործ մը էր կ'սպասէր, ձեռարկ մը որ զուրկ չէր նշանակութենէ։ Այդ օրը Պարտիզակի տարեգրութեանց մէջ պիտի չմոռցուէր։

Գործաւորները բազմաթիւ էին, վասն զի առած էր գրամը որ զանոնք կը կենդանդրէր, ու չէնքը (=եկեղեցի, վանատուն եւ վարժարան) չունենալով՝ ո՛ւ է պատճառ՝ իր կառուցման մէջ յամելու, տարիէն առաջ կանգնեցաւ յաղթ չքեղ։ Տարիէ մը վերջ, նորէն կը կրկնուէր նոյն հանդէսը, նոյն բազմութիւնը վարդապետներու, նոյն բազմութիւնը ժողովրդի, եւ հարկ է ըսել՝ նոյն ազգումները եւ նոյն տպաւորութիւնը երկուստեք։ Եկեղեցին օծուած էր։ Վենետիկի արդի գրիչներուն ամէնէն հմուտը՝ Հ. Բարսեղ Սարգիսեան, որ ներկաներէն էր եղած, երկու ամիս վերջը յաւելուածական տետրակ մը կը կցէր «Բազմավէպի» մէկ ամսաթերթին, նկարագրելու համար հանդէսը, հասատութիւնը, իր ընձեռելիք ակներեւ օգուտները՝ տեղւոյն եւ չրջակայքին Հայ ժողովրդին մտաւոր զարգացումը, եւայն, եւայն, եւ այս ամէնքն այնպիսի շնչուն ոճով մը որ անտարակոյս չէ այդ գրագէտին։

Այդ օրէն ի վեր, ինչ որ զարմանալի չէ անչուշտ, կանգուն է այդ չէնքը, Պարտիզակի ամէնէն լուն մէկ անկիւնը, ընդարձակ առաստաղի մը առջեւ, որ խրած նաւու մը երեւոյթը կուտայ Մխիթարեանց այս պատկառելի վանքին։

Չկայ մէկը որ այդ գեղը հանդիպած ատեն չայցելէ այս մենաստանն ալ, որ իր մականուն կոչման մէջն իսկ կը կրէ արդէն համբաւի ամէնէն ազդու կայծը. բայց կա՞յ արդեօք մէկը, որ անկէց իջած ատեն, իր հետ տարած ըլլայ արդիւնաւատ հաստատութեան մը այցելած ըլլալու գոհունակութիւնը։ Ծննդավայրս հանդիպելու ամէն մէկ առիթիս՝ չեմ զանց ըրած տեսնել անդամ մը անմահ Մխիթարի այս փառաւոր տունը. բայց, կը խոստովանիմ համարձակ ամէն անդամ որ դուրս եկած ցուրտ զգացումներով, ցուրտ՝ աւելի քան առաջին այն տպաւորութիւնը, զոր մանաղ հոգիս կը կրէր անոր հիմնարկէքին օրը։

Վայելուչ է եկեղեցին, Սուրբ Ղազարի աղօթարանին համանման, եթէ ճիշտ է լսածս, գեղեցիկ է նաեւ վարժարանը. բայց ի՞նչ չան ոսկեթել վանդակէն, երբ եկեղեցիկը չի ճուռղեր անոր մէջ։ Անհասկնալի է անտեսադէտ Վենետիկեաներու այս հակասութիւնը։ Այդ հոյակապ չէնքը ինչո՞ւ այսօր ի վիճակի չըլլար իրեն մէջ բովանդակելու Երկրորդական կանոնաւոր վարժարան մը՝ գիւղերօթիկ թոշակաւորներու։ Մխիթարի, Հայ բանասիրութեան Նահապետն ու Բաջունիի դէմքերը, որոնք իրրեւ դասական հնութիւնքերը կը նիրհեն միայն որմերուն վրայ, ոսներ կը շրջանակներու մէջ, պէտք էր հզօր կեղծ շրջանակներու մէջ, պէտք էր հզօր ներշնչումն ըլլային, դաստիարակութեան գործը սպասուածէն աւելի յառաջացնելու համար այդ յարկին մէջ։ Պէտք էր, եւ կարելի էր, դրադարան մը եւ թանգարան մը դանուէին այսօր հոն, փափաքուածէն աւելի ճոխ։ Ու Պարտիզակ եւ չրջակաները այն առեն կ'օգտուէին իրօք։

Եւ այսպիսի գործունէութիւն մ'սկսելու առիթը անդամ մը ներկայացաւ նոյն իսկ. բայց չարժման ջանք չցայտուեցաւ երբեք։ Երկու տարի առաջ, Մխիթարի այս հաստատութիւնը կրնար մխիթարիչ պատսպարան մը հայթայթել դէթ քանեակ մը որբերու։

Ցանկարծական պէտքի մը առջեւ՝ անպատասխ ըլլալով անկարող դտնուիլը ունի չքմեղանքի տեղ. բայց միջոցներուն հարկաւոր մասը առձեռն ունենալէ ետք, կատարուած զանցառութիւնը չ'արդարանար։ Կը փորձուի մարդ հարցնելու թէ Տօքթ. Զէմպրրսի կիսուն չափ ձեռներէց մը չէ՞ր գտնուեր Վենետիկի այս բանիմաց վարդապետներուն մէջ, որոնք այնքան հոգեւանդն կը փութան Աղրիական խորերէն մինչեւ Բիւթանիոյ լեռները։ Եւ ինչո՞ւ համար այդ փոյթ եռանդը . . . 20-30 տղաք մանկավարժելո՞ւ համար միայն։ Եթէ գործն այսպիսի վախճանի մը պիտի յանգէր, լաւ եւս էր բնաւ չսկըսիլը. լաւագոյն կ'ըլլար անչուշտ հոս վատնուած ծախքի այդ մեծ գումարը բարդել եւ Ղազարի մամուին եղեւմուտքին վրայ, ու Վենետիկի գրադարանը այսօր աւելի հարուստ պիտի ըլլար քանի մը տասնեակ գրքերու առաւելութեամբ։

* * *

Այս մտածումները որոնք քանի մը անդամ շրջան ըրած էին ուղէն մտքիս մէջ, նորէն արթնցան երկու օր առաջ, երբ պատահաբար ձեռքս անցնելով Պարտիզակի լուսանկարը՝ աչքիս տպաւ այդ վանքին պատկերը, կոթողանման կոչնակատան տոյն մանրատեսիլովը։ Ու պաղ տպաւորութիւն մը, որ ա՛ւ տեղ բրած էր հոգւոյս մէջ, սա հարցումն ըրի ես ինծի.

—Լերկ քարաժայռերու կուչաը՝ տոթակեղ լուութեան մը մէջ միայնակ բարձրացող այս հաստատութիւնը, որ չունի Մխիթարեան կրթարանի մը վայել արդարացումը. ի՞նչ է արդեօք։

Դպրեվանք Թ. Վ. Գ.

Ծ. Խ. Բացատրութիւն մը տալ հաճի «Բազմավէպ» հանդէսը՝ խնդիրը լուսաբանելու համար։ Պատրաստ ենք նոյն իսկ «Ծաղիկ»ի մէջ հրատարակել՝ մեր սովորական անկողմնակալութեամբ։

ԱՅԼԵՒԱՅԼԿ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏՆԵՐ

Ոլորուած կամ ծռած դամերը տեղ մը պահեցէ՛ք՝ չիշերը մաքրելու համար։ Այս դամերը նախընտրելի են քան կապարեայ գնդակները, վասն զի սուր ծայրերը կը քերեն ապակիին կպած բիծերն ու փոշիները։

—Հաղարին (մարուլ) միջուկը միայն ուտելի է։ Արտաքին մութ կանաչ տերեւները կը կազմեն միայն աւելորդ ուտելիք մը, որ կը ծանրաբեռնէ ստամոքսը։

—Սոխ կեղեւելէ կամ ջարդելէ ետքը, ձեռքի վրայ մնացած հոտն անցընելու միջոցն է մատները չփել կոր մը լախտրով (քէրէվիզ)։

—Երբոր տղայ մ'ակռայի ցաւ կամ ջերմ ունենայ, կարելի է զայն մեղմել տաք ջրոյ լոգանքով մը, ջուրին մէջ մեծ դդալ մը կալաքար (սոտա) լեցնելէ ետքը։

—Երբոր մէկը թանաք թափէ դորգի մը վրայ, պէտք է իսկոյն բարակ աղ ցանել բծաւորած տեղին վրայ։ Սեւնալէ անմիջապէս ետքը՝ պէտք է խոզանակով մը սրբել եւ ուրիշ աղ ցանել։

—Թուխ կաշիէ ոտնամանները ներկելէ յառաջ, գեռնախնձոր մ'առէ՛ք, կիսեցէ՛ք ու կաշին չփեցէք անոր մէկ կէսովը։ Ներկումը շատ աւելի գիւրաւ պիտի յաջողի, եւ ոտնամաններն աւելի սիրուն փայլ մը պիտի ստանան։

—Ոչինչ աւելի կը վնասէ դաշնակի մը՝ քան խոնաւութիւնը, պէտք է զոց պահել դաշնակը՝ երբ օդն անձրեւոտ է, եւ եթէ պատուհանի մօտ զետեղուած է, պէտք է ուրիշ տեղ մը փոխադրել ձմեռուան միջոցին։

—Պէտք է միշտ զով եւ չոր տեղ մը պահել ալիւրը։

—Բրինձը շատ աւելի ընտիր համ մը կ'ունենայ՝ եթէ, եփելէ յառաջ, փոխանակ պաղ ջրով լուալու՝ տաք ջրով լուացուի։

—Ծորտիկը որչափ աւելի մանր ջարդուած ըլլայ, նոյնչափ աւելի տաք պէտք է որ ըլլայ, փուռն ի սկզբան, որպէս զի լաւ աղդէ մսին, եւ որչափ կարելի է, աւելի պահէ անոր համեղաճաչակ հիւթը։

—Երբոր մէկը ձկան փուշ կլլած է, զայն վար իջեցնելու համար՝ բաւական է հաւկթի ճերմկուց մը լաւ կերպով ծեծել ու կլլել։

—Քաղաքնի դը սոսի լուծաջուր (սօլիւսիոն) մը կատարելապէս կը մաքրէ լամբարի մուխով սեւցած ձեղունները։

—Ործաղեղ (էմէդիք) առնելէ անմիջապէս ետքը, հիւանդին պէտք է տալ որ ուտէ վեց հաւկթի՝ «սիւպիմէ քօռուօղիք»ը չեղոքացնելու համար։

—Երբոր մարմնոյն մէկ տեղն այրի, իսկոյն պէտք է այրած մասին վրայ դնել հաւկթի ճերմկուց մը՝ օդէն պահպանելու համար։ Այս միջոցով իսկոյն կը հանդարտի ցաւը։

—Խիւս (լաֆա) պատրաստուած ժամանակ, եթէ մանանեխի (հարտալ) ալիւր խառնուի հաւկթի ճերմկուցի մը հետ՝ փոխանակ ջուր գործածելու, մարմնոյն վրայ ջրուոյց յառաջ չի գար բնաւ։

Սանս. Վրժ. Ա. ԹՈՓՎԱՇԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՁԵԿՈՅՑ

Կը խնդրուի մեր յարգոյ պաշտօնակիցներէն որ իրենց փոխանակած թերթերն ուղղակի մեր Հայկէն ղրկեն Ղալաթիա, Բերշէմպէ Բազար, Հին Պանքային դիմաց, Համտի Բաշա խան։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼ.— Միւնիխէն «Լօքալ Անձայկը» լրագրին հաղորդուած հեռագրին համաձայն, Պաւերիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը հաւատուի թէ Վիլհէլմ կայսրը, գերման իշխաններու հետ համախում Պ. Զէմպրլէյնի խորհուրդ տուեր է անմիջական խաղաղութիւն կնքել Թրանսվալի հետ, երկու երկիրներու համար ալ նպաստաւոր պայմաններով։ Պ. Զէմպրլէյն նպաստաւոր ընդունելութիւն մը ըներ է այս առաջարկին, բաւ է որ բանակցութիւնները Անգլիոյ համար պատուաւոր եղանակով մը առաջ տարուին։

«Նասիոնալ Զայթունկ» միւս կողմէ կը հերքէ թէ Կայսեր կողմէ Պ. Զէմպըրլէյնի շնորհուած ունկնդրութիւնը քաղաքական նկարագիր մը ունենայ։ Պաշտօնութեան համար է որ Կայսրը կ'ընդունի անդլ. նախարարները։

Պ. Սէսիլ Ռո

կան, գիտական, կրօնական մասերը յանձնած է մասնագէտներու, եւ երբ անոնք աշխատութիւնին աւարտեն, Պօյաճեան էֆ. քով քովի պիտի բերէ զանոնք եւ ահա մէջտեղ պիտի ելլէ «Էքօլ Մօտէռն»ի դրութեամբ դասագիրք մը։ Եթէ «Էքօլ Մօտէռն»ի դրութիւնը այս է, վաղը կամ միւս օր, այս կամ ա՛յն գրավաճառը չորս գիրք պիտի առնէ եւ ամէնը մէկ կազմելով պիտի ըսէ.

Ահաւասիկ ձեզի «Էքօլ Մօտէռն»ի դրութեամբ դասագիրք մը

Ե. Թ.

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ

Անցեալ շաբթու Խարբերդէն Վան եկաւ Տքթ. Աշա անունով բժիշկ միսիոնար մը իբր օգնական բժիշկ Բէյնօլասին։ Այս երիտասարդ բժիշկը կը յուսացուի որ շատ օգտակար պիտի ըլլայ մեր երկրին ուր բոժիշկներու սով մը կը տիրէ։ Նաեւ կը յուսացուի որ սն վերջ պիտի տայ մեր ժողովրդին իրաւացի գանգատներուն որ կ'ընէին Տքթ. Բէյնոլասի դէմ, որովհետեւ ան օր ըստ մէջ միայն կ'այցելէր հիւանդներուն, իսկ կիր. օրերը երբեք։ Մինչ նորեկ բժիշկը թուիդ միսթիքական ըլլալով հանդերձ՝ ամէն օր եւ կիրակներն ալ կ'այցելէ։

Լիմ եւ Կտուց անապատներու վանահայրը Յովսէփ Եպս. անհամաձայնութեան մը պատճառաւ էն ընելով՝ Ներսէս Եպս.ին իր հրաժարականը զրկած է, բայց ընդունուած չէ։

Օգերը բաց կ'երթան գոհացուցիչ անձրեւներէ ետք, առեւտուրը բանուկ է, ցորենի առատ ներածում կայ, տեղային չափը 60-70 դահեկան է. բայց գնողները չատ կը նեղուին անցեալ տարուան երաշտութեան համար։ ԹՂԹԱԿԻՑ

—Նոյ. 1 ու 6 ամսաթուերով Էրզրումէն կը գրեն մեր թղթակիցները թէ Բաղրեւանդեան Տ. Սահակ Ծ. վարդապետ ու Սաչլեան Տ. Եղբաս վարդապետ՝ հոն հասեր են ողջամբ, եւ Առաջնորդարանի մէջ հիւրընկալուեր են Առաջ. Տեղապահ Տ. Զաւէն Ծ. Վարդապետէն։

Տ. Եղբաս Վարդապետ քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին՝ Պիթլիս մեկներ է։ Իսկ Տ. Սահակ Ծ. վարդապետ Բաղրեւանդեան՝ ճամբորդութեան մէջ բաւական ցուրտ առեր, ու հիւանդ վիճակի մէջ հասեր է Էրզրում, եւ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետի հոգածութեամբ այժմ կը դարմանուի Առաջնորդարանի մէջ։

Երկու նամակագիրներն ալ ճամբու նեղութիւններն ու սատակաչունչ եղանակը նկարագրելով՝ կը յայտնեն թէ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետ եւ ժողովականները մտադիր են մինչեւ Ս. Զատկի տօնին պահել Տ. Սահակ վարդապետը, եւ եթէ ընդունի, մնայուն պաշտօնի մը կոչել զինքը, եւ այս մտօք ալ արդէն Պոլիս, Ս. Պատրիարքին ալ գրուեր է եղեր կանխաւ, Առաջնորդական Տեղապահ Հօր կողմանէ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՇՈՒՐՋԸ

Փ. Յ. անուն անձը որ արդի Հոգաբարձութեան օրով Յ. Փրկչեան Հիւանդանոցի մէջ վարած պաշտօնէն դադրեցուցուած էր անոր լինչ լինչ ապօրէն սրարքներուն համար, վերջերս չինք դիտեր ինչ հրաշքով սրբացած, վերստին պաշտօնի կոչուած է Հիւանդանոցին մէջ։

—Նոյնպէս Ա. Ա. հանրածանօթ մէկը որուն կեանքը վէպի մը աւելի սխուր եւ անխուսափելի դէպքերու շարք մ'է, Հիւանդանոցին մէջ երկար տարի դարմանուելէ ետքը իբր . . . ախտաւոր, քանի մը ամիսներէ աւելի է, որ կարեւոր պաշտօն մը ստանձնած է։

Յարմար առթիւ մը աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններ պիտի հրատարակենք այս մարդուն նկատմամբ։

ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Երէկուան «Արեւելքի մէջ կը կարդանք թէ Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան կառքով Դատարդիւղէն Իսկիւտար դարձած տաեն, կառապանը զինով ըլլալով Հայտար բաշայի ճամբուն վրայ կառքը սրարշաւ վարած միջոցին, փոսի մէջ զըլորեցաւ։ Ն. Վ.ի աջ ձեռքն ու սրունքը բաւական վնասուած է։ Նախնական դարմաններ հայցնելով՝ Վարդապետը Սկիւտար փոխադրեցին։ Այժմ Տ. Ներսէս Վ. ճարտարապետ Մելիտոսեան էֆ.ի բնակարանին մէջ բժշկական դարմաններ կ'ընդունի։

ՍԱՐԳԻՍ ՊԷՅԻ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Պէշիկթաշ, Բէօյ-Իչի փողոց, թիւ 5-7 տան, 1800էն աւելի քառակուսի կանգուն դեսին մը՝ Սարգիս Պէյի ժառանգութենէն, հանձնուած դացած է։ Սոյն դեսնէն 300 քառ. կանգուն տեղ, օտար Լէթէֆ է։ Իսկ 1,560էն աւելին Մայր-եկեղեցւոյն պատկանող Լէթէֆներուն կը վերաբերի։

Իրաւեկ անձեր նոյն տեղւոյն իւրաքանչիւր կանգունը՝ մէկ ոսկի կ'արժեցնեն։

ՀԱՑ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Դ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Տիարպէքիրի առաջնորդ Անդրէաս եպս. Զէյէպեանի եւ Խարբերդի առաջն. Ստեփանոս եպս. Իսրայէլեանի։ Այս պատուանշանները երէկ զիշեր յանձնուեցան կ-Պատրիարքին։

ՆՈՐ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հիւնքեարպէյլիտեան Տիգրան էֆ., որուն դրական արժանիքը կանուխէն ըսնահատուած է Հանդ. Աղաթոն եւ Գրիգոր էֆէնտիներու սէր վկայեալ անձնաւորութիւններէ, այս անդամ ձեռնարկած է Հիւնքեարպէյլիտեան աղգատոհմին մէկ ամիսի ու ընդհանուր ճիւղագրութիւնը պատրաստելու։ Այս երկասիրութեամբ ոչ միայն իր նախահաւին Բաբերդցի Զրկիր-Դաւիթին, այլեւ աւելի հիները խորաքննելով՝ կը տարածէ իր ճիւղագրական ուսումնասիրութիւնը՝ մինչեւ Պալաթցի Գէորգ-Դպիրը եւ Սերովբեան Յակոբոս Պատրիարքի աղգականները, եւլն. եւլն։

Հիւնքեարպէյլիտեան ընտանիքի նահապետներուն ու Գէորգ-Դպրի տոհմագրութիւնները ծանօթ կենսագիր Այվազեան Աբրահամ էֆ. արդէն գրած եւ հրատարակած է առանձին պրակներով։ Ասոնցմէ զատ, Այվազեան էֆ. ունի նաեւ ծրար մ'ալ, ուր կենսագրական նոր տուղձներ ու պաշարներ մթերած է որ տակաւին անտիպ են, եւ կրնան նոր լոյս սփռել առաջադրեալ համանացոյց ճիւղագրութեան պատրաստութեան առթիւ։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Օր. Էլիզ Ծաղիկեանի մասնակցութեամբ, իրեն ի նպաստ կազմակերպուած նուագահանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Կիր. կէսօրէն վերջը ժամը 1½ին (Հ. Ե.), Բերա, Իւնիոն Ֆրանսէզի սրահին մէջ։ Այս նուագահանդէսին պիտի մասնակցին քանի մը նշանաւոր երաժշտագէտներ որով հանդէսը աւելի փայլ պիտի ստանայ։ Տոմակներն որոյմէ չատ քիչ մնացած է, կը ծախուին Բերա, Պ. Բոմկոնտէնկէրի եւ Հաճօրուլոյի շուկային մէջ, Պ. Բէլլէրի քով։

ԶԵԿՈՅՑ

Դաւառներէն ու զանազան թաղերէ «Մաղիկի» 38 ու 50 թիւերու համար թախանձագին խնդրանք կայ. սոյն թիւերը բոլորովին սպառած ըլլալով՝ ով որ «Մաղիկի» տպարանը բերէ, իւրաքանչիւրը բանական վարձայ պիտի գտնէ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Տէրսիմի կառավարիչ անուանուեցաւ՝ Կիւմիւշխանէի կառավարիչ Ճէմալ պէյ. որուն յաջորդեց Տէրսիմի կառավարիչ՝ Իպրահիմ պէյ։

Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Դրրդ-Բիլիսէի կառավարիչ Մուսթաֆա Նէշաթ բաշայի. Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Անատոլուի երկաթուղիներուն ընկերութեան վարչական ժողովի անդամներէն Շըլալիէ Մ. Օտոլֆ Պիւշէնքէի։

ՄԻՐԱՃ ԿԼՃԷՍԻ.—Երէկ առտու բոլոր նախարարները եւ քաղաքային ու զինուորական բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները Միրտճ-կէճէսիի տօնին առթիւ կայս. Պալատ երթալով՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին Վեհ. Սուլթանին։

ՄԱՏՐԻՏԻ հանդուցեալ օսմ. զեսպան զօրավար Նէշիտ բաշայի մարմինը Ֆրանսական «Ամէրիք» շոգենաւով երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։

ՖՐԱՆՍ. ԲՕՋՄԱՕ ՊԱՀԱԿԱՆԱՒԻՆ Ի ՊՈԼԻՍ. — Միջերկրականի Ֆրանս. նուաստրմին ընդհ. հրամանատար ծովակալ Ֆուտնիէ Դշ. իրիկուն ժամը ճիշդ 11ին Գօղմաօ պահականաւով Իզմիրէ մայրաքաղաքս հասաւ։ Մովակալին կ'ընկերանան Գ. կարգի ծովակալ Մարէշալ, Պրէնիս զրահաւորին նաւապետը եւ ծովակալներու թիկնապահները ինչպէս նաեւ երեք սպայ։ Գօղմաօ Պահականաւը նաւահանգիստ ժամանելուն պէս՝ Կայս. Պալատէն արարողապետ Իպրահիմ պէյ եւ Կայս. թիկնապահ Ֆուատ պէյ շոգեմակոյկով ընդառաջ դացին յանուն Վեհ. Սուլթանին ողջունելու համար ծովակալ Ֆուտնիէին։ Կայս. Պալատին պաշտօնատարները բարի գալուստ մաղթելէ յետոյ ծովակալ Ֆուտնիէի եւ իր հետեւորդներուն, «Մուէթ» պահականաւով զանոնք Թօփհանէ առաջնորդեցին, ուր պալատական կառքեր նստելով՝ Ֆրանսական դեսպանատուն դացին եւ հոն դեսպան Պ. Բոնսթանի կողմէ ընդունուեցան, որ բարի գալուստ մաղթեց իր հիւրերուն։

Նախընթաց գիշեր ի պատիւ ծովակալ Ֆուտնիէի եւ իր հետեւորդներուն հացկերոյթ մը տրուեցաւ Ֆրանսական դեսպանատան մէջ, որուն մասնակցեցան դեսպանատան պաշտօնեաները եւ երկու պահականաւերու ծովային սպաները։

Երէկ իրիկուն ալ դեսպանատան մէջ երկրորդ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Ֆրանս. ընդհ. հիւպատոսարանի պաշտօնեաները, Հանր. Պարտքի վարչութեան Ֆրանս. բաժնետէրերու պատուիրակ հրամանատար Պէրժէ, Օսմ. Պանքայի դեր-տնօրէն Պ. Օպուանս, Բրէտի Լիոնէի տնօրէն Պ. Պլանչէ եւ այլ Ֆրանսացի բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ։

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է ծովակալ Ֆուտնիէի հիւրամիջոց կարգել Մէհմէտ Սալի բաշա Նոյնպէս բարձրաստիճան սպայ մը հիւրամիջոց կարգուած է Գ. ծովակալ Մարէշալի։

Երէկ առտու Ռուսիոյ ծովային կցորդ հարիւրապետ Բէթրով պաշտօնական համազգեստով Ֆրանսական դեսպանատունն երթալով՝ յանուն Ռուսիոյ ծովային նախարարութեան ողջունեց ծովակալ Ֆուտնիէն։

Ֆրանսական ծովակալները եւ երեք Ֆրանսացի սպաները ընկերակցութեամբ դեսպան Պ. Բոնսթանի եւ իրենց հիւրամիջոցներուն, երէկ կէս օրէն ետք պալատական կառքերով մայրաքաղաքիս զբաղեալ հնութիւններն այցելեցին։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒՄՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐԲԻՈՑ ՄԷՋ.— Երկրագործական նախարարութիւնը Կայս. Նահանգներուն մէջ շերամաբուծութեան մղում տալու համար 100 հազար թթենիի տունկեր զրկած է գաւառները, ձրիապէս ժողովրդեան բաժնուելու համար։ Այս թթենիները Պրուսայէն գնուած են։ Կայս. Իրատէ մը կը վաւերացնէ այս որոշումը։

—Զարշամպա գաւառակին մէջ հաստցուած շերամի հունտերը եւ խոզակները թթենիներու եւ ձեռնհաս ու կարող շերամաբոյծներու չդոյութեան պատճառաւ, ընտիր չըլլալով՝ որոշուեցաւ Պրուսայի երկրագործական վարժարանին մէջ պատրաստուած առողջ եւ ընտիր տեսակ շերամի հունտէն զրկել Զարշամպա, ինչպէս նաեւ շերամի եղանակին հոն ուղարկել կարող շերամաբոյծներ, որպէս զի ժողովրդեան ձրիապէս ուսուցանեն շերամաբուծութիւնը, գիտական նոր մէթոտներով։

ԾՈՎԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ.— Յառաջիկայ Բշ. օր Հալքիի Կայս. ծովային առուստրական վարժարանին քննութիւնները պիտի սկսին։ Ծովային վարժարանին բարձր. կարգի աշակերտները այս պահուս Իզմիտ «Հէյտէթիւմա» վարժարանաւորի մէջ կը գտնուին եւ հոն պիտի կատարուին իրենց քննութիւնները։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ դեսպան Պ. Մարքի տիւ Բոսիո անցած օր իտալական դեսպանատունն երթալով՝ դեսպան Պ. Բանսայի հետ տեսակցեցաւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան նախընթաց օր Մեծ-չուկայ այցելեց։

ՕՍՄ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆՆԵՐՈՒ գործառնութեանց փութով եւ կանոնաւոր կատարման եւ հիւպատոսները պատուաւոր ու պարկեշտ անձերէ ընտրելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը նախընթաց օր գումարեցաւ եւ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԳԵՏՆԱՇՆԱՐԺ.—Նոյ. 6ի գիշերը Սպարթայի մէջ դեռնաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգայուեր է առանց ո՛ւ եւ է վնաս պատճառելու։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Բերա Աղա-ճամի տուն մը գողեր մտնելով՝ բաւական բաներ տարեր են, սակայն ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով ձերբակալեց զանոնք։

—Նոյնպէս Բերա Թաքսիմ Ֆէրիտիէ փողոցին մէջ գողեր տուն մը մտեր են։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ. — Անցած գիշեր պարսկահպատակ Հիւսէյն անուն մէկը Բերա հանրատան մը մէջ ածելիով մը ծանրապէս ինքզինքը վիրաւորեց։ Հիւսէյնն հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Սալամթոմրուքի կողմերը բնակող Եասէֆ անուն մարդ մը ճամբան դացած ատեն՝ զեսին իյնալով յանկարծամահ եղեր է։

ԱՐԿԱԾ. — Նախընթաց օր Յոյն մը կամուրջին վրայ չոգենաւ նստելու պահուն, հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով ծովը ինկաւ, սակայն հասած օգնութեանց շնորհիւ կարելի եղաւ ազատել զայն։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 30 Նոյ.

Ֆրանսական Ռանթ		100	50
Օսմ. Ռէնթէ	»	290	—
Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	Ֆր.	22	57
Բուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	125	—
Իտալական		94	90
Օսմ. Պանքա		571	—
Սպանիական		68	62
Թրանսվալ		69	50

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Նոյ.— (Պաշտօնական) Զօր. Լորտ Մէթուէն որ Քիմպրլէյը պաշարումէ ազատելու գացող զօրաբաժնին հրամանատարն է, Պօէրներու ամբողջ ուժին հանդիպեցաւ Մօտրը գետին մօտ (Քիմպրլէյէն դրեթէ 25 մղոն դէպի հարաւ գտնուած երկաթուղիին վրայ) եւ զանոնք ցիր ու ցան ըրաւ։ Իր զօրագունդերը Նոյ. 28ի առտուն հասան թշնամիին դիրքին առջեւ, որ զօրեղապէս խրամատներով պաշտպանուած էր։ Ընդհանուր յարձակումը սկսաւ ժամը վեցին՝ օժանդակութեամբ հրետանիին։ Պատերազմին մասնակցող Պօէրներու մարդիկներուն թիւն էր 8000։ Կռիւը կատաղի եղաւ եւ տեւեց 10 ժամ։ Անգլիական զօրագունդերը զարտաւորեցին Պօէրները թողուլ իրենց դիրքերը։

—Քէրթաուէնէն քաշուած պաշտօնական հեռագիր մը կ'իմացնէ թէ Քիմպրլէյի շրջականները բանակած Պօէրները իրենց դիրքը թողուցին։

Զօր. Կաթազր երէկ՝ Դարի գաղթավայրին մէջ դրաւեց Գիւշմանչօքը։ Թշնամին քաշուած է հիւսիսի ուղղութեամբ դէպ ի Մօլթէնօ կամ Սթրօմպէրկ ձընքը, Գիւրկերտորբի հարաւային երկաթուղիին վրայ, դիմ Իսթ-Լընտըն-Պէթուլի-Պլէօմֆոնթանի։

—Պահակ ձիաւորներու խառն զօրագունդը Սութամբերն մեկնեցաւ՝ Հարաւ-Ափրիկէ երթալու համար։

—Դաղթային գործերու նախարար Պր. Զէմպրլէյն Լիչէոթէրի մէջ ճառ մը խօսեցաւ։

«Պատերազմէն ուղղակի բան մը ալ պիտի չչահինք Հարաւ-Ափրիկէի մէջ, ըսաւ, դաղթային գործերու նախարարը։ Եթէ Անգլիական զրօչակը վաղը ծածանի Թրանսվալի եւ Օրանժի Պետութեան վրայ, այն միակ արդիւնքը զոր պիտի կրնանք ձեռք բերել, պիտի ըլլայ երկրին համար լաւ վարչութիւն մը եւ լաւ արդարութիւն մը ու բարգաւաճում մը հաստատել։ Մենք կը կռուինք արդարութեան եւ ազատութեան համար։ Հանդիսաւորապէս կնքուած դաշնադրութիւնները յարգել տալու համար, ու վերջապէս դիմադրելու համար թագուհիին տիրապետութեան դէմ եղած յարձակումին եւ պաշտպանելու իր ազդակիցները նախատինքներու եւ թշնամանքներու դէմ։ Պէտք է որ պատերազմին դէպքերուն հետեւինք հանգարտութեամբ, պատրաստ՝ ընդունելու ձախողուածքները եւ չբորբոքելու յաղթանակները, եւ հաստատ ու բացարձակ վստահութեամբ մը սպասելով պատերազմի վերջաւորութեան»։

—Պատերազմական Պաշտօնատունը կը հաղորդէ հեռագիր մը որ կը ծանուցանէ թէ Լորտ Մէթուէն՝ Քիմպրլէյը ազատելու համար՝ իր յառաջացումը չարունակելով Մօարը-Մուլի մօտ Պօէրական բանակին յաղթեց։ Զօր. Գրոնժէ որ Լորտ Մէթուէնի դէմ ղրկուած բանակին կը հրամայէ, Մէֆքինկի եւ Քիմպրլէյի բանակավայրերը ուղեցած զօրութիւնը քաշեց՝ իր զօրագունդերը ուժեղցնելու համար։ Մանրամասնութիւնները կը պակսին։ Զօր. Մէթուէն Քիմպրլէյի վրայ իր յառաջացումը կը շարունակէ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 30 Նոյ.—Պօէրներու կողմէ Լէտիսմիթի առման զրոյցը որ երէկ կը չրջէր, այսօր կը հերքուի։

—Օրանժ գետի կռիւը թէ՛ Անգլիացիներուն եւ թէ՛ Պօէրներուն համար հաւասարապէս մեծ վնաս պատճառեց։

—Լա-Հէյէ կը հեռագրեն թէ Գերմանի կայսր եւ կայսրուհիին տեսակցութիւնը Հոլանտայի կայսրուհիներուն հետ չատ մտերմական եղած է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Դաղթային նախարար Պր. Զէմպրլէյն Լիչէոթէրի մէջ արտասանած ճառին մէջ կը խոստովանի Անգլիական կառավարութիւնը մտադիր է Թրանսվալի եւ Օրանժի հանրապետութիւնները իրարու կցել։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՑ

ԲԱՑՈՒՄ 18 Նոյ.

Օսմ. Ֆոնս. սէռի Գ. Ք. Կ.		24	28
Բուսէլիի երկաթուղի	Ֆր.	123	50

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Ֆոնս. սէռի Դ.	Օ. Ո.	24	28
Ամէնէն բարձր գին	»	24	75
Ամէնէն վար գին	»	24	—
Բուսէլիի երկաթուղի	Ֆր.	123	75
Ամէնէն բարձր գին	»	126	
Ամէնէն վար գին	»	123	
Թրամուէյ Պարտաթուղթ	Օ. Ո.	7	15
» Ֆուիանս		2	40
» Բաժնեթուղթ	Ֆր.	615	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	Օ. Ո.	4	32½

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	13
Բոլ Լմբէրիալ	»	89	30
Ֆրիմից	»	51	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	—
Մէթալիք	»	95	20
Ռուբլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	56
Լոնտոն 3 ամիս		109	35
Բարիզ » »		22	91½
Ֆիորին մանետա		10	88

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Արեւել. երկաթուղիներու պարտատոմսերուն 179րդ վիճակահանութեան պարգեւները
1 Դեկտեմբեր 1899

Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.	Թ.	Ֆր.
314,551	600,000	18,933	3,000	1,307,666	1,000	1,183,498	1,000
1,961,240	60,000	152,818	»	440,334	»	523,117	»
1,969,222	20,000	713,657	»	1,974,166	»	1,241,708	»
383,045	»	1,446,638	»	183,228	»	1,318,345	»
1,894,173	6,000	1,386,302	»	196,104	»	1,278,989	»
449,759	»	1,730,130	»	60,911	»	848,873	»
1,165,110	»	325,666	»	920,120	»	1,974,170	»
1,897,131	»	1,242,245	»	1,247,186	»	1,889,816	»
947,508	»	225,337	»	1,084,167	»	405,119	»
132,082	»	152,816	1,000	925,698	»	878,284	»
1,505,813	3,000	1,124,101	»	314,554	»	1,385,802	»
1,719,047	»	1,435,849	»	1,318,341	»		
1,005,371	»	389,715	»	1,839,681	»		

400 Ֆրանք շահող թիւեր

16076—80	278591— 5	545826—30	966271— 5	1361836—40	1673856—60
18931— 5	291516—20	578641— 5	966616—20	1362416—20	1677996—99
20646—50	292816—20	592641— 5	970586—90	1375736—40	1678000
27526—30	314552— 5	616961— 5	1005372— 5	1385801— 5	1709016—20
49351— 5	320261— 5	632726—30	1018096— 9	1386301— 5	1713906—10
51866—70	323161— 5	635466—70	1018100	1408951— 5	1716116—20
55686—90	335667—70	640771— 5	1081581— 5	1419806—10	1719046—50
60912— 5	336776—80	645416—20	1084166—70	1424721— 5	1723876—80
92161— 5	348696— 9	659581— 5	1089031— 5	1435846—50	1730126— 9
97966—70	348700	675831— 5	1097491— 5	1444461— 5	1751136— 7
118846—50	371846—50	713656—60	1124102— 5	1444716—20	1751188—90
132081— 5	383041— 4	723586—90	1143081— 5	1346636—40	1763636—40
137521— 5	295431— 5	764721— 5	1165106— 9	1448726—30	1788821— 5
146066—70	396711— 4	843811— 5	1183496— 9	1496026—30	1789971— 5
149256—60	401346—50	848871— 5	1183500	1505811— 5	1839682— 5
152671— 5	405116—20	878281— 5	1226846—50	1516136—40	1867201— 5
152817—20	407701— 5	887036—40	1242241— 5	1567666—70	1880166—70
165671— 5	409836—40	902981— 5	1229321— 5	1569916—20	1889817—20
170411— 5	410701— 5	920116— 9	1233871— 5	1586306—10	1894171— 5
183226—30	440331— 5	924996— 9	1241706—10	1621606—10	1897132— 5
196101— 5	449756—60	925000	1247187—90	1623236—40	1936551— 5
215726—30	466721— 5	925696— 9	1278986—90	1631281— 5	1948391— 5
225336—40	468156—60	925700	1307667—70	1634851— 5	1954781— 5
237491— 5	477646—50	941106—10	1318342—4	1642771— 5	1961236— 9
261376—80	507251— 5	945801— 5	1325811— 5	1665391— 5	1969221— 5
274941— 5	523116—20	947506—10	1357516—20	1667826—30	1974167— 9
					1974866—70

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՔԻԻԶԻԿՔ–ԼՈՒՎՐ

Բերա, Մեծ-փողոց, թիւ 436

Լ.ԲԱՅՕՆ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԻՆ ԲՈՒ

	Դրչ.
Պարզ ատամնահանութիւն	10
Առանց ցաւի ատամնահանութիւն	15
Ակռայ մաքրել	15
Ակռայ լեցնել արծաթով կամ ոսկրա-փոշիով	15
Ակռայ լեցնել ոսկիով	35
Ամբողջ ատամնաշար մը առնուազն	300
Մանակի ատամնաշար մէկ ակռան	15

Ծանօթ.—Ակռայ լեցնելու եւ կամ նորէն շինելու համար եղած յանձնարարութիւններուն կէսը կանխիկ եւ միւս կէսն ալ շինուելէն ետքը վճարելի է։

ՔԻԻԶԻԿՔԵԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

Հաստատեալ 1850 ին

—=—

Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 168 եւ Պոլիս, Կամուրջին գլուխը, թիւ 71 դեղարաններու, ինչպէս նաեւ Պոլիս, Եէնի Ճամիի մօտ թիւ 18 դեղօրէից մթերանոցին տէր, հանրածանօթ Քիւշիւքեան էֆ., այս անգամ 27 եւ 29 թիւ երկու նոր վաճառատուն բացած է Ղալաթիա, Բարա քէօյ փողոց, ուր նոյնպէս դեղի վերաբերեալ գործեր պիտի ըլլան։ Պատ. Ցաճախորդք ամէն տեսակէտով գոհ պիտի ըլլան այս նորահաստատ դեղարաններէն, ինչպէս գոհ մնացած են Քիւշիւքեան էֆ.ի միւս դեղարաններէն։ 30—24

ԱՅՆ ՏԻԿԻՆՆԵՐԸ՝ ՆԻ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐԸ

Որ պէտք ունին դլխարկի, շրջազգեստի, ընդոնիի, մանթօի, ձեռնոցի, թո՛ղ դիմեն

ԽԱՉԻԿ ԷՖԻՆՃԻԵԱՆԻ

62, Եիւքսէք գալտերըմ, 62

Ուր պիտի գտնեն այդ ամէնքը ԸՆՏԻՐ ՈՒ ԱԺԱՆ, ինչպէս նաեւ մկրտութեան եւ հարսնիքի համար մոմեր ու հարսանեկան պսակներ։

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԷՐՆԷՍԹ ԳԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄ. ՊԱՆԲԱՑԻ ԿԱՐԴԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժեթուղթ, եւ այս արժեթղթերու գնումը կը կատարուի՝ իրենց դինին համեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը ասկէ առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ շահուած պարգեւները դանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։

Ստորեւ նշանակեալ արժեթղթերէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժեթուղթն իրենց ծախսուած ըլլալու մասին մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած եւ դրոշմուած։ Ասկէ զատ, արժեթղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մ'ալ կը տրուի, այնպէս որ գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով՝ շահած գումարը ամբողջապէս կրնայ ստանալ, որովհետեւ նոյն իսկ առաջին վճարման թուականէն բուն արժեթուղթը իրեն կը պատկանի։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անդամ այս դիւրութեանց շնորհիւ, կրնայ արժեթղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 դրչ.ի վճարումն մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով եւ ամէն դասակարդի անձերու դիւրամատչելի ըլլալով հանդերձ՝ ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ յառաջիկայն արժեթղթի տէր պիտի ըլլայ որ իրեն համար շահու աղբիւր մ'է։

ԾԱԽՈՒ ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐ	Տարեկան վիճակահանութիւն	Տարեկան վիճակներց. պարգեւներու գումար	Տարեկան ստացուելի տոկոս	Արժեքդր. գնման եւ մարամսկն. վճարելի գումար.
Ցոյն. ազգ. դրամ. արժեքդր. % 4 տոկ.	3 անգամ	300,000	16 Ֆր.	100 դրչ.
Գաղիոյ կալուած. » % 3 »	6 »	1,060,000	15 »	100 »
Եգիպտոսի » » % 3 »	12 »	1,500,000	7½ »	50 »
Բուսմելի Երկաթդ. » անտոկոս	6 »	3,660,000	—	20 »

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

դրամագլուխ	Ֆրանք	27,000,000
պահեստի դրամ	»	52,002,500
տարեկան հասոյթ	»	70,339,912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ եւ ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ եւ կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Պահճէ—Գալաթա Անատոլիս Խան. 20, 21, 22.

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ

1900 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

Սեպհական. Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի Դէն 40 վարա

Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցը մաքուր ապագրութեամբ հրապարակ ելած է։ Այս տարի ըստ որոշման Կրօնական Պատկառելի Ժողովոյ, եկեղեցական ժամերգութեանց մասին աւելի մանրամասն եւ ճոխ տեղեկութիւններ արուած են ի դիւրութիւն եկեղեցականաց եւ եկեղեցասէրաց։

Օրացոյցի վաճառումը հիւանդանոցի տարեկան կարեւոր հասոյթներէն մէկը ըլլալով, տարակոյս չունինք որ բարեսէր ազգայիները դնելով անկէ մէկ մէկ օրինակ՝ Հիւանդանոցի հաղարէ աւելի պատսպարեալներուն նպաստ մ'ալ ըրած պիտի ըլլան։

Գալով ընդարձակ օրացոյցին, այս տարի ուխտաբալ գիրքով, պատկերազարդ եւ կարեւոր ու օգտակար ճոխ պարունակութեամբ հրապարակ պիտի ելլէ քիչ օրէն եւ պիտի պարունակէ բոլոր ազգային հաստատութեանց մասին տեղեկութիւններ եւ կարդ մը գործնական դիտելիքներ եւ վիճակագրական ծանօթութիւններ, ինչպէս յատուկ ծանուցմամբ պիտի բացատրուի։

AU CROISSANT D'OR

CARL MALIK

Constantinople, 46 Galata, Rue Tunnel

ՈՍԿԻ ՄԱՀԻԿ

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով կը ծախուին յախճապակեայ եւ բիւրեղեայ առարկաներ, լամպարներ, ջահեր, արծաթաղօծ ափսէներ, սկահակներ, ընտիր տեսակ պնակներ, սրուակներ, եւ այլն։

Դիմեցէ՛ք ու գոհ պիտի մնաք։

ՔԱՐԼ ՄԱԼԻՔ

Կ. Պոլիս, 46, Գալաթիա, Թիւնեյ փողոց

ԱՆԹՈՒԱՆ ԴԱՖԹԱՆՃԻ

ՖԱՆԱՆՍ ԵՒ ԵՐԿԱԹԼ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Գալաթիա, Եիւքսէք գալտերըմ Նº 26

Ցիշեալ վաճառատունը որ 53 տարիներէ ի վեր Պոլսոյ հրապարակին վրայ հաստատուած է, չափաւոր գներով կը ծախէ ամէն տեսակ վառարաններ եւ կը կատարէ նորոգութիւններ։ Դիմող յանախորդները ըստ ամենայնի գոհ մնալէն նախապէս կ'երաշխաւորէ։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Ա. ՍԱԴԱԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԾԱՂԻԿ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ

Գալաթիա, Համալ-բաշա Խան

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ՍԿԻՒՏԱՐԻ ՇՈՒՆԵԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ

Սկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Սկիւտար		Սկիւտարէն Պէշիկթ.		Պէշիկթաշէն Սկիւտ	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	2	50	1	50	—	—
2	45	3	25	2	35	2	—
—	—	3	50	—	—	2	45
3	30	4	30	3	50	4	—
4	—	5	30	5	—	5	10
4	40	6	15	5	45	—	—
5	20	6	50	6	30	6	27
5	45	7	40	7	15	7	—
6	30	8	25	8	20	7	50
7	15	9	—	8	50	8	35
8	—	9	40	10	—	9	—
8	45	10	10	10	40	10	15
9	30	10	40	11	40	10	55
10	10	11	—	12	5	11	50
10	30	11	25			12	15
10	55	11	45				
11	15	12	5				
12	—	—	—				

Սկիւտարէն Պէշիկթաշ — Գալաթա — Գիւզկունճուք

Գիւզկունճուքէն Սկիւտար — Գալաթա — Պէշիկթաշ

Սկիւտարէն Գիւզկունճուք — Գալաթա — Պէշիկթաշ

Պէշիկթաշէն Սկիւտար — Գալաթա — Գիւզկունճուք

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (45)

ԹԻԷՌ ՍԱԼ

—=—

ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

—

Դ

ՏԱՆԻԷԼԻ ՑԱՋՈՐԴԸ

Լառոմնուա, յուսահատ, ամէնէն խօլ խոսուումները կ'ընէր, բայց Գլառա արհամարհել կը ձեւայներ զանոնք։ Եւ երբ, վարպետ մեքենայութիւններու երկար շարքէ մը ետք, հաւանեցաւ վերջապէս անձնատուր ըլլալ, Գլառա՝ պատուաւոր դրամատունէ մը կ'ընդունէր արդէն կանոնաւորապէս երեսուն հազար ոսկիներ ի սկզբան՝ Կիլեօմ Լառոմնուա հիսաքանչ պէրուհիին քովը՝ օրուան մը մէջ մէկէ չա՛տ ու շատ անգամներ աւելի իր բուռն սէրն արտայայտեց, անոնկ որ այդ միւնոյն գործը ընելու համար Տանիէլ երեք տարիէ աւելի ժամանակամիջոց պիտի պահանջէր։ Եւ այդ օրէն սկսեալ սիկին Լառոմնուայի համար չարչարանքն ու տառապանքն սկսաւ։ Վաճառականը անոր հետ ամուսնացած ըլլալուն համար՝ զղջալով կ'ըսէր ամէն օր.

—Եթէ աղատ ըլլայի, Ատրիէնը ուզածիս պէս կ'ամուսնայնէի եւ բոլորովին անկախ ըլլալով՝ կրնայի ինքզինքս ամբողջովին Գլառայիս նուիրել։

Շատ խստօրէն կը վարուէր կնկանը եւ աղջկանը հետ որոնք բացարձակապէս իրարու կապուած, իրարու մէջ ձուլուած կ'ապրէին։ Լառոմնուա զեղջեց տան ծախքերուն համար տուած դրամին, զեղջեց անոնց արդուզարդին յատկացուցած դումարին. ա՛լ իր կառքանոց արամադրութեան տակ չէր, ա՛լ զանոնք թատրոն կամ ուրիշ ո՛եւ է զբօսատեղի մը չէր տաներ։ Վերջապէս օրին մէկն ալ Լառոմնուա դադրեցաւ տունը ճաշելէն։ Գլառայի խոհարարին կերակուրները կը նախընտրէր։ Ա՛լ անիկա այդ կնոջ համար եւ այդ կընոջմամբ կ'ապրէր։ Թիչ ատենէն դէմքը կարմիր կղմինարի գոյնն առաւ։ Գլառա իր ամբողջ կիրքերը կը գոհացնէր՝ քիչ առ քիչ իր բովանդակ հարստութիւնը ձեռքէն խլելու յոյսով։ Անիկա կրնար այսպէս ապագային ապասել։ Ա՛լ բնաւ ո՛եւ է նեղութիւն չէր դներ։ Նոյն իսկ, Տիտիէն տեսնելու համար ստիպուած չէր ա՛լ վարպետութիւններ բանեցնել։

Վեց ամիս կենակցութենէ ետք, Լառոմնուա զղջացած էր այն պէսքը որ ամէն մարդու արժանապատուութեանը մէջ կը ծնի. կ'ուզէր իր տարիներն մէկուս մը ցուցնել, մէկուս մը առնել պարծենալ ու յաղթանակել։ Բայց բնաւ բարեկամ մը չունէր եւ կ'ուզէր հաճոյքի ընկեր մը ունենալ, ազատամիտ մը որ իր երջանիկ ու այդ գեղեցիկ կնիկէն սիրուած ըլլալը տեսնէր։ Բնականաբար աչքը Տիտիէի վրայ նետեց որ մանաւորապէս բաւական ժամանակէ ի վեր իրեն հաճոյ երեւալու կը ջանար։ Տիկ. Գաոթիրէի տունը, զոր Լառոմնուա երբեմն երբեմն կ'այցելէր։ Վաճառականը զայն օր մը ճաշի հրաւիրեց եւ իր տարիածուհին տունը տանելով՝ անանկ միամտութեամբ մը զանոնք իրարու ներկայացուց որ քիչ մնաց երկու երիտասարդները խնդալէ պիտի մարէին։

Ա՛լ անկէց ետք այդ երրորդութիւնը չէնք շնորհք բնաւանիք մը կազմեցին, միայն թէ երկու էրիկ մարդու կնիկ մը միայն կ'իյնար։ Ծերուկ սիրահարը այդ երկու վառվռուն երիտասարդներուն նկատմամբ կատարեալ վստահութիւն կը տածէր։

Մինակ բան մը Գլառայի ծրագիրներուն կ'ապտնար հեռուէն, սա ալ Տանիէլի վերադառնալուն վախն էր։ Անիկա միայն կրնար մայրն ու Ատրիէնը պաշտպանել։ Գր. Լառոմնուայի հետ կռուելու համար։ Բայց սոյն երկու կնիկները լռութեան մէջ կը չարչրկուէին եւ բնաւ ո եւ է կասկած չէին ունենար թէ տա պէրուհին կրնար վաճառականին ամբողջ հարստութիւնը դրուելու։ Անոնց մէկ հատիկ ջանքն ու աշխատանքն էր Տանիէլը եւ վաճառականը հաշտեցնել։

Տանիէլի վերադարձը արդիւնաւոր համար՝ Տիտիէ կ'ըսէր երբեմն իր ծերուկ բարեկամին.

—Գլառայի արտուիթիւնը նչմարեցիք։

—Կը կարծեք թէ, կը պատասխանէր վաճառականը, միշտ անո՞ր վրայ կը մտածէ։

—Ա՛նչափ սիրեր է որ... Բայց ինչ ալ զեղեցիկ էր, ինչ սիրուն...

—Բայց, դիտէ՞ս, մինչեւ հիմա միլիոն մը տուած եմ Գլառային... Միլիոն մը, կը հասկնա՞ս Ինչ, ա՛յնչափ դրամ չի՞ բաւեր՝ աշխարհս ամբողջ երիտասարդները մոռցնել տալու համար։

—Ահաւասիկ հո՛ս կը սխալիք, բարեկա՛մ։ Գլառային միլիոն մը նուիրելով՝ անկախութիւն տուիք անոր։ Անիկա ձեզ շատ կը սիրէ, հաւատացէ՛ք, բայց բարեկամի մը պէս, ընկերոջ մը պէս, սիրելի՛ս։

Այս ընկերոջ, բարեկամի անունները ազատակի ազդեցութիւնը կ'ունենային Լառոմնուայի վրայ որ ամէնէն աւելի կ'ղգար իր ծերութիւնն ու սիրոյ ժամերու միջոցին ունեցած անկարողութիւնը։

Ու Տիտիէ զայն աւելի կատաղութեան մղելու համար կ'աւելցնէր.

—Իրաւ ո՛ր, չգիտեմ թէ ինչ ընթացք պիտի բռնէ, երբ որ Տանիէլ Գրանսա վերադառնալու ըլլայ եւ երբ որ տեսնայ թէ անիկա մի՛չ գեղեցիկ, մի՛չ երիտասարդ ու մի՛չ փայլուն է...

Եւ երբ ան՝ Լառոմնուա եւ Ատրիէն համարձակէին Տանիէլի նկատմամբ խօսիլ իրեն,

—Երբե՛ք պիտի չհանեմ զայն, երբե՛ք, կը պոռար կատաղօրէն, կը հասկընա՛ք, երբե՛ք, երբե՛ք։

(Շարունակելի)